

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetésekért öleső díj szerint számítjuk. — Egyes száma ára 20 fillér.

—: **Megjelenik minden szombaton.** —:

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

ny. főgimnáziumi igazgató

Felelős szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

ügyvéd.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dr. Gál József ügyvéd irodája, hová a közlemények, hirdetések és az előfizetési díjak küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlér sora 20 fillér.

Közeledés a triálizmus felé.

A hírlapok csak rövid híreket adnak, a nagyközönség tudomásul sem veszi, vagy ha igen, lekicsinyli és figyelemre se méltatja azokat az egyenként apró, jelentéktelennek látszó, de kitarló következetességgel folyó mesterkedéseket, melyek a monárkia dualistikus rendszerének megváltoztatására s vele a magyar állami önállóság megbénítására irányulnak.

Bécsben ma is soknak tartották a csonka államiságnak azt a mértékét is, amit a 67-es kiegyezés Magyarország részére, ha nem is valóságban, de írásban biztosított.

Az aknamunka Horvátországban, Bosznia és Hercegovinában, Dalmáciában és Istriában folyik — A hozzávaló robbantó anyagot, mint mindig, úgy most is, Bécsben, a központi borsorkánykonyhán főzik.

Néhány nappal ezelőtt egy rövidke értesítés jelent meg a lapokban, mely arról adott hírt, hogy folyó évi januárius elejétől kezdve Dalmáciában a horvát nyelv lett hivatalos nyelvvé.

Reánk nézve jelentéktelennek látszó mozzanat, de nézzük csak közelebbről, hogy miről is van szó? mi ennek a célja?

Az osztrák kormány alkotmánybiztosította jogánál fogva a ténylegesen Ausztriához tartozó Dalmáciában az eddig olasz hivatalos nyelvet hatterbe szorította és helyébe jogosultnak egyedül a horvát nyelvet ismerte el. Ezzel a ténnyel nyelvileg és szellemileg egységet létesített a Horvátországot, Boszniát, Dalmáciát és Istriát lakó népek között, új tápot adott a Horvát—Szlavon—Dalmát háromegységi királyság álmoképeit szövő délszlávok törekvéseinek és erős lökést a horvát önállósági vágyak indíté-

kainak. Mert tudni kell, hogy a horvátok, szerbek, dalmátok és szlovének nyelve lényegileg azonos, egymást teljesen megértik, csak mint tájszólások, idiomák, különböznek egymástól.

A horvát idiomának Dalmáciában hivatalos nyelvvé emelésével csaknem egyidőben, a horvátországi képviselőválasztásokat követő pártforrongások és új pártalakulások folyamatába be vannak vonva azok a dalmát, istriai és boszniai politikusok is, akik a horvátokkal együtt a Habsburgok jogára állt egy délszláv állam kialakulásáért lelkesednek. Napokon át gyűléseznek, határozataikat titokban tartják ugyan, de egy közelebb tartott konferenciájukból hódolatukat, ragaszkodásukat és azt a **reményüket** juttatták táviratilag a felségéhez, hogy a **szét-darabolt Horvátországot és horvát közjogot mielőbb egyesíteni fogja.**

Olyan mozzanatok-e ezek, melyek figyelmet sem érdemelnek? különösen akkor, midőn a Bécs felől érkező szellő egy-két év óta állandóan triálizmusról suttog.

Ismerünk egy nagy tanulmányt, még pedig magyar államférfitől, melyben sok egyéb között az is meg van írva, hogy Magyarország nem tudott felemelkedni a Habsburg uralkodók világpolitikájának felőléására. Céljukat mindig keresztelte.

Elég sajnos, hogy nem tudta keresztelni annak idején Bosznia elfoglalásának tervét, ami annyi magyar vér — és pénzáldozatba került s végtére ellenünk használják fel az onnan merített erőt.

Mi szüksége volt Magyarországnak Bosznia—Hercegovinára? Elfoglalására akkor az volt az ürrügy, hogy országunk közelében ne tőrjünk állandó tüzfészket, állandósítsunk rendet a mind-egyre megújuló forradalmak fészkeiben és ne adjunk alkalmat a szeszédos kis államoknak a terjeszkedésre és esetleges egyesülésre. —

(Mintha ezt másképpen nem lehetett volna megakadályozni.)

A magyarság természetes ösztönének előrelátásával idegenkedett segédkezet nyújtani ellenségeink nagyranöveléséhez. Országszerte tüntető népgyűléseken állást foglalt a boszniai kétes (akkor még kétes) terv ellen, de nem sikerült megakadályozni a foglalást, pedig kormányválság bonyodalma is nehezítette a vállalkozást. Széll Kálmán akkori fiatal pénzügyminiszter azért vált meg állásától, mert nem akarta hazánk akkori nehéz pénzügyi helyzetét a foglalás költségeivel súlyosítani.

Akkor átlátott annyit mindenki, hogy az elvesztett olasz tartományok helyett kárpótlást keres delfelé a dinasztia; messzebb azonban kevesen láttak. Most már elég tisztán domborodik ki, hogy a felhozott ürügy mögött, a kárpótláson kívül, mi volt a tulajdonképeni cél. — Ujabb közös ügygyel Magyarországot az osztrák tartományokkal összefűzni, a megsokasodott délszlávokat egyesíteni és szükség esetén a megalkalítandó szláv államot a birodalomba harmadik tagnak beállítani. Mint egy jó haditerv, — úgy ki volt dolgozva évtizedekre kiterjedőleg, hogy miképpen kell gátat vetni a magyar önállósági törekvéseknek. És reánk nézve az a tragikomikus a dologban, hogy a terv végrehajtására a mi vérünket és pénzünket használták fel.

Hát nem igaz-e Kossuth Lajosnak a helyzet jellemzésére vonatkozó nyilatkozata: hogy Magyarország a dualizmusban az osztrák birodalmi törekvések hajójának vontató köteléhez van állítva, azt húzni kénytelen?

Mikor Dalmácia lakossága 1798-ban Magyarországhoz akart csatlakozni és a magyar királynak a hűségküit le akarta tenni, a bécsi politika nem engedte meg, mert félt, hogy nagy tengerparthoz jut a magyar állam és ez önálló-

A „CSIKI HIRLAP“ TÁRGÁJA.

Ismeretségünk halálára.

Tovattünetl tehát a láthatárról.

Szép álmim száma egygyel megfogyott,
S hol még az iment kedves arcod állott,
Most összedől, puszta rom lütfől ott.
Elszállt a való, az ábránd, próza mind,
Csak egy maradt itt, az emlékezet
S a csillogó könny, melynek fátynál át
Mélázva fog a múlt s jövő kezét.

Vége lett... vége! Ugy fáj e bús tudat.
Mily hütlének, csalók az emberek!
S mégis, mégis, ha az életet nézem,
A bánat könnye mintha nem pereg,
A seb, ha egyszer befört, jól beheggedt,
Nehéz azt újra felszakasztani,
A csalódsát, ha meggyógyás szállt rája,
Csak ritkán idézi fel valami.

Pedig szerettelek. De mért is mondom?
Hisz kell-e ahhoz holt szó, holt beszéd?
Vagy tán a szemnek forró pillantása
Nem árulja el a szív érzetét?
A szerelem, az a lélek hangszere,
Égy gyöngye gitár ott a szív alatt,
Melynek ha húrját erősen pengeted,
Vagy nem hallszák, vagy a húr megszakad

Ezért nem szálltam én sem érzelmimről,
Azt hittem, érted néma lelkeim,
Hisz ha álmatag, bús szemembe néztél,
Benne volt abban kérdés, felelet
S ha tekintetem néha rád tévedve,
Halvány arcodba vad vért kergetett,
Érezteled, hogy nem egyedül barátság,
Mi hozzád vonz, mi összefűz veled.

Hiába. Megeselt a hű csillogás,
Azt hitted, álmom egész életünk,
S későre jöttél annak tudatára,
Hogy e földön mindig csak temetünk.
Eldobtatd lelkeim, mielőtt ismerted,
— S csak ez az egy az, ami fáj nekem,
S tudja Isten, én megis azt kívánom,
Bár ne vesztenél bennem semmit sem.

Lehullt a látnak zöld levele régen,
Fájó szürkeség ül a föld felett,
Lepergett immár könnyeimnek árja,
Az én panasom rég megdermedett,
Csak egy sóhaj maradt belőle vissza,
Feleljsd el azt a másik éneket,
Fogadd jobbmot bekés bucsúzóra,
Légy holdog örökre. Isten vedd!

Zakariás Bálint.

Mult és jelen.

„Uj mellett a kandallóhoz, föl van szítva melege
Csőháncváról. Tükörrel, im halljad egy árk regét”

Valahányszor kertemnek törpe fenyőbokraira rá-

teríti Télapó gyémántos fehér bundáját s szobám ablakára hideg szépségű virágok rajzolódnak, mindig elmondom magamban a költőnek ezeket a szavait — szólalt meg a beállott csendben egyik vendégünk, egy kedves, kedélyes öreg ur.

Ebben a néhány szóban higgyetek el benne van a kedves, okos öreg telnek minden költészet s benne ragyog, mint örökös himnusz a ottlón meleg meghitt csöndjének, a lélek mesélő ihletteljes vágyakozásának.

Minden szem kíváncsian tapadt az öreg ur beszédes ajkára s ő így folytatta:

A kandalló melegénél szelid ábrándok könnyű fátyola jászadozik velünk. Csakugy terem a gondolat, gazdag, soha nem sejtett szóarádát reszket ajkainkon s szeretünk beszélni sokat, mindent. Uj dalok melodijája muzsikál fillünkben s szeretnénk verseket mondani.

Ábrándos méla, szelid borongással.

Bolyongó vándordalnosok gitárját ha kezembe vehetném, annak lágy danája mellett regeket regélnék nektek — e szeliden durrzózó kályha melegében — regmlt idők régi dicsőségéről, megható szerelmi történetekről, melyben mindenki elpusztul, csak a szerelmes pár marad életben, holdog, gyönyörteljes szerelmi életre. Engedjétek meg nekem kedves hallgatóim, ha nem egy régi muzsikának kopott húrjain egy siralmas panaszba fogok, hogy a mai kornak taradt, szíveseztetni nyomorúságából egy kis töredéket faragjam.

ságának gazdasági tekintetben nagy biztosítéka lesz. Azóta, bár jogilag hozzánk tartozik, semmi se történt visszacsatolása tekintetében, hanem túrtuk a helyzetet abból az indokból, hogy gyengék vagyunk a jelenlegi állapot megváltoztatására. Kőmben is elég van nemzetiségünk, mincké szaporítsuk még a nyakunkra. Pedig Dalmácia területe és lakossága körülbelül csak Pest varmegyének felel meg. Bosznia és Herzegovina okkupációjánál nem voltak ilyen bölesek és óvatosságok, pedig annak területe és lakossága többszörösen felülmúlja Dalmáciáét, nepe még idegenebb volt, mint emezé. Dalmácia jogi hovatartozása nem volt vitás, Bosznia azzá lett az elfoglalás után nyomban, mert az okkupációról szóló 1878. évi törvény Ausztria hozzájárulásától tette függővé a végleges rendezést, hogy hova tartozzék. A bekebelezésről szóló újabb törvény nem Magyarországhoz, hanem a „birodalomhoz” csatolta, amivel a bizonytalanságot fenntartotta, de egyszerűen a magyar nemzethez beplántálta az alapos gyanút, hogy ezzel messze-messze tervei vannak a bécsi hatalomnak az oszmonarkia érdekében. Majd elrendezik nekünk vagy akár ellenünk oly módon, hogy egy szép napon megszületik a trianumi egy detszlv állam kialakulásával.

A hogyan a kiegyezés óta a viszonyok fejlődnek, el lehetünk képzelni, hogy nemcsak a független Magyarország bizonyul ábrándképnek, hanem a pártos dualizmus is; mert mielőtt kialakulna és valóra válna, új alakulás váltja fel. Ekkor aztán kegyesen azzal fognak megnyugtanni, amivel a magyar ö-konzervatívok 1847-ben kesztek voltak eszűgeteg lelkekkel melegebni, hogy az erős birodalom védelme alatt legalább biztosíthatjuk fajunk fennmaradását és megőrizhetjük nyelvünket.

A birodalmi érdek van előtérben mindenütt. Ezt szolgálja a védelem-reform, ezt a tengeri hadi-erő fejlesztése. A magyar nemzeti érdeknek vissza kell vonulnia meg a horvátokkal szemben is. Nem sokára ki fog ez tűnni a vasúti szolgálati pragmatika revíziójánál, amit a horvátoknak, ha jól viselik magukat, gróf Kuen miniszterelnök kiutasításba helyezett. Ezért erőlődött Tomasiés horvátban, hogy a képviselőválasztásoknál unionista, úgynevezett magyarbarát pártot létesítsen.

Pedig ha arról a sinekkel beborított keskeny földszalagról lemondunk, amely egyetlen kikötőnkbe, a tengerhez vezet, sokkal hamarabb és bizonyosabban meglesz, amitől félünk s amiről most hallani se szeretünk: a trianumi. És hogy

aztán ennek a keretében magunkénak mondhatjuk-e legalább azt a kis tengeröblöt, melyen át most a világgal közlekedhetünk: nagyon fogós kérdésnek marad fenn.

A horvátá csinált Dalmácia esete óvatosságra kell hogy intse a magyar politikusokat abban a tekintetben, hogy a horvát terjeszkedés folytán, — amihez rövidlátóan mi adtuk 1868-ban az első lökést a szlavoniai három magyar varmegyének az országunk testéből kiszakításával, — nehogy elveszítsük a tengerrel való összeköttetésünket, mert ha azt a vasúti sít, amely Fiuméhoz vezet, kiengedjük a hatalmunkból, vagy ha alkudozas tárgyaivá tesszük, akkor már kibocsátottuk kezünkben a tengerhez való jogot is.

Ausztria mint egy polip fon körül három oldalról, egyedül a tenger az, melyen szabadon érintkezhetünk a világgal.

Szerbiát kivéve, ma nincs állam Európában, melynek ne volna tengerre.

Enélkül neki sincs jövője. Magyarország felett pedig meghúzták a lelek-harangot, míhelyt a tengerrel való összeköttetést elveszti, míhelyt a Quarnero egész hosszában a szlav tömegé lesz az uralom.

Igaz-e ?

Igaz-e, hogy a természet befolyását gyakorol az életműködésre, mely ahol az ember sem képez kivételt ?

Az ember testi szervezete mily nagy a hatása a természetnek, a testreszek különböző aránya mutatja, melyek egyes vidékek lakóinak tapasztalatán, mert vidékek természete szerint más és más a részek mérete.

A néplajok számát a klíma teszi, hajat fodritja, veret forralja, laplalekát változtatja, melyek a lelki életre is kihatnak.

A sok lelki sajátság közül, melyet a természet fejleszt ki, nem utolsó helyen áll a különféle természeti vidékek lakóinak gondolatmenete.

Az ember szellemi életének képeit az örzeki felfogás közvetíti, melyek kezdetben tárgyalagosak, későbbben elvonlatkka lesznek, alanyi érzelmekké változnak át és az egyen gondolatmenetét is átalakítják.

A hegység lakóinak tárgyilagos képeit a vidék szolgáltatja, indítja meg és fejleszti ki.

A hegység tája változó felületével, vadregényes tájképeivel, égbemerelő sziklaival, sötét, mély völgyeivel, szurdokáival, zuhogó víz-

eséseivel, nagyterjedelmű kilátást nyújtó hegycsúcsaival és sokféle alakú tárgyaival áll a lélek rendelkezésére.

Mind Ezeket a lélek nem tudja feldolgozni, hanem némelyeket kiválaszt, melyekhez az egyéni érzelmével hozzásimul, szellemi világához alakítja, azokat pedig, melyek hantólágnak kedélyállapotára, kiküszöbéli vagy idealizálja.

Ilyen módon megszületik lelkében a talajhoz való ragaszkodás, melyet a haza fogalmának leplevel főd le, otthonává lesz: ha a sors úgy hozza magával, vérevel is öntöz, melytől, ha erőszakkal elszakítják, feldulják lelki nyugalmát, boldogtalanná, hontalanná teszik.

A hegység lakóiban a tárgyak elbűvélésénél a lélek gondolatmenete filozófálóvá lesz.

A síkság lakóinak látóhatárát nem korlátozzák a külvilág bizu képei, nincsen mihez felke hozzásimuljon, nincsenek idealizálásra alkalmas tárgyak.

A léleknek pedig tárgyra van szüksége, melyekkel belső világot elhatározza.

A síkság lakóinak fantáziája előtérbe lép, mely történelmi emlékekkel, a faji együvé tartozandóságból, az élet körülményeiből állítja össze mozaik képeit.

A léleknek gondolatmenete ilyenkor poézisbe vögződik.

A hegység lakóinak lelke filozófálásra, a síkság lakóé pedig poézisre lesz hajlandó.

Nemde — igaz ?

Cs. J.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Csikvarmegye közigazgatási bizottsága folyó hó 15-én tartotta ez évben első és egyúttal alakuló ülést.

Az ülés letöléséről tudósításunk a következő: A teljes számban megjelent bizottsági tagokat Gyulaiak Sándor főispán az új kezdeten üdvözölte s egyúttal a bizottság eddigi működéséhez hasonló odaadó munkásságot kert a jövőre is.

Szász Lajos főjegyző indítványára a közg. bizottság 1912. évre megalakultak jelentett ki és ugyancsak főjegyző indítványára az albizottságok alküttattak meg, melyek tekintettel arra, hogy a közg. bizottságba a törvényhatóság részéről ugyanazok választattak meg, kiknek megbízatása mult év végén lejárt, — minden változás nélkül akként maradtak, amint a megelőző évben voltak. Az erdőrendészeti bizottság titkos szavazással választott ugyan, mégis az eredmény a tavalyinak teljében megfelelő volt, leven az elnök Fejer Sandor, elnökhelyettes T. Nagy Imre és a harmadik tag Pál Gábor.

Ezek után az egyes előadók tettek meg szokásos jelentéseiket, melyek közül kiemeljük a központi ügyforgalmi jelentést azért, hogy abban a mult évről átig egy pár ügydarab maradt elintézetlenül s így a központi tisztikar működése elismerésvi vont ki.

A kir. tanfelügyelő havi jelentésénél dr. Fejer Antal szava tette a lapokban megjelent ama közleményt, mely szerint a csikmegei tankötelesek 45% nem jár iskolába. A bizottság kettekedve fogadta a tanfelügyelő kijelentését, hogy e közlemény a valóságnak megfelelően s éppen ezért utasította ot, hogy ezental havi jelentésében statisztikai adatokat tüntessen fel községenként az iskola mulasztásokról, melyből aztán kivételöz lesz az is, hogy vajjon a románlakta községek romtják-e le ekkép népoktatásunk hirtvét avagy a községi előjárók és járási tisztviselők nemtörődömsége esetleg felletelensége ?

A járási főszolgabírák az iskolamulasztások szigorú felügyeletére és az előjáróságok ez irányu ellenőrzésére szintén utasítva lesznek.

A szepcvi közbirtokosság ellen folyamlatban lévő vizsgálat bejezése szorgalmaztatott s e célból a kir. erdőfelügyelőség, hol az ügy állítólag késik megkerestem határozatot.

Hosszabb vita indult meg végül Pál Gábor b. táj azon indítványá felett, mely szerint a madéfalvi vasúti csatlakozás, a tervbe vett építkezésekkel kapcsolatosan Csikszkeredára terjeszték át. A vita során Szász Lajos főjegyző emlékeztette a bizottságot, hogy a törvényhatóság mult év május havi közgyűlésén ugyanezen tárgyban már határozott; a keresk, min. urhoz kértattal fordult s ugyanakkor megkereste a MAV. igazgatóságát, valamint a kolozsvári üzletvezetőket is. E felszólalás hatása alatt a közg. bizottság újabb határozati hozatalának szükségét lenntözlöz nem látta, hanem kímáodotta, hogy keresk. min. unál a már leterjesztett határozatban foglaltak

Mert edes fiam, hiába beszéltek, verscétek, irkafirkáltak, szónokoltok frazi-sokban: nincs mar roman-tika, szines bolondos ábránd; igazi vadvirágos költészet a mai kor gyermekének sziveben.

Minek, kinek a holdvilág emhe ténye ? Ott a villanyténye! Hol van a rozsmaringos kiesi ablak? Hol vannak maholnap erdők, enekes madaraink? Kiháló, lapuslato félben... És nem sokára nem lehet rimet taragni a csalógany, a fülemile, a pacsipta daláról... csak a „tekete, tekete, tekete” gepónásoknak süketöt, ideghalomlato zajáról...

És ki beszél ma „síríg tartó hátségről”? „Örök szerelemről”? A házasság szentségének avult fogalmáról?

Mindéz nemrég, egy este az utcán jutott eszembe, Teli hold képe pompázott a ragyogó tiszta égen s én sokáig, sokáig bolyongtam egyedül... s szívám lustje mellett gondolkoztam a megváltozott világrénd fölött.

Amnyira elmerültem dondolatomba, hogy szinte belebotlottam egy rohanó léptekkel haladó urienber alakjába, aki így köszönt rám:

Adjon Isten Urambátyám!... Holt volt? hová hová ilyen késő órákban?...

Én fiam, sétálgatok és megvallom: egy kiesit ábrándoztam. És Te öcsém?

— En bizony jóvók a mennyasszonyomól és sietek haza.

Eredj fiam, eredj csak!

Köszönt s tova sietett a villanykörteknék pazar, nappali világítás mellett. Utánna mentem, csendesen figyelve, valami belső kíváncsiságotól izve, hájtvá.

A lakásához érve, gyorsan besiettem, felgyújtotta a villanyt!... és... és... akkorakat ásitott, hogy aggódni kezdtem alkápcos esontjainak epségben ma-

radása felől. Egy-kettő lefekvéshez készült s a másik pillanthatban sötét lett a szobájában.

Vigasztalan mely, szomorú sötétség!

Talan ha meg tovább állók ott az ablakja előtt, meghallgathattam volna mely, nyugodt léleketzvetélet is

De — hiánytók el — siettem el onnan, gyorsan ahogy csak lehetett, mert végzetlen szomorúság lepelt meg.

Valami táj, nextelen borongó erzes, Engem al-madozásra hlv most is a teli hold kepe... ábrándozom... álmadozom s ha nincs a jelenben örömem: visszaidezem a multat!

Amikor völgegy voltam én is!

Mikor jöttem haza — csendes esteken a mennyasszonyomtól!

Megálltam az utcán... sokszor... sokszor; szivdobogva, bolond örületes áhitattal. Nezem az eget... Beszéltem a holdhoz. Kiválasztottam két fényes csillagot; ez az „O” két ragyogzó szeme. Szívám a virágok illatát, hálás voltam minden fényért, illatért, ragyogásért, mely még szebbé tette az amugy is gyönyörűsége szép világot!

Szeretem az egész mindenséget s halk, csendes szóval beszéltem a rám rolandó ugató kutyákhöz.

És hazatérve?... Még egyszer eljatszottam a mennyasszonyom kedvenc noteszát, még egyszer rea gondoltam s ezzel az imádságos áhitattal tértem aludni.

Hanem hat az igaz fiam — lejezte be mondókáját a mi kedves vendégünk, az ő jóízű mosolygásával s mindig derült tekintetével — hogy engem bizony fakaéval hagyott a mennyasszonyom. No de lehet, hogy az en ifjú barátommal ez nem fog megtörténni... Mit gondoltok?...

W. F. A.

megvalósítását nagyobb számu küldöttség által fogja szorgalmazni.

Kívánatos volna, hogy a küldöttségben minél többen vegyenek részt, miért is e helyen is lekérik az érdeklődőket, hogy alspan urnál ily célból jelentkeznél szíveskedjenek. A küldöttség útja körülbelül e hó végére esik, de e tekintetben biztos határidő megállapítása nincs.

Útes végén főispán ur a bizottság tagjait vendéglátta szívesen.

VÁROSI ÜGYEK.

Csikszereda és a székelység ügye.

A „Székely Tarsaságok szövetsége” folyó év augusztus havában Csikszeredában fogja tartani évi gyűlését. Ezt a hírt, jórészt, tudja is már közönségünk.

Tekintettel azonban e tartandó közgyűlés jelentőségére, nem tartjuk feleslegesnek e helyen ismertetni felhívni arra városunk közönsége figyelmét.

Mert ismételten hangsúlyozzuk, nagy jelentőségű dolgról van szó. A magyar sajtó szemé ez évben felénk fordul s kis városunk az országos érdeklődés központja lesz egy pár napig. Ma már a „Székely társaságok szövetsége” jelentős faktor-társadalmi életünkben, sokkal jelentősebb annál, mint azt mi csiknak eddig gondoltuk.

Az ország különböző helyein létező székelyek e napon testvéri kezet fogva mondják meg az illekes tényezőknek, hogy mik volnának azok az eszközök, azok a módosítók, amelyekkel az ország teljes háttárszélén a magyarság zömétől, idegen törekvésű nemzetiségi gyűrával elzart székelyeket nehéz helyzetükben segíteni lehet.

A csikszeredai ös székelyetel alkalmával meg kell ragadnunk az alkalmat, hogy azokat a módosításokat és eszközöket emeljük ki különösen, melyek speciál Csiknak erősítésére szolgálnak.

Látjuk, tudjuk mindnyájan, hogy mire volna szükségünk. Itt az ideje, fogjunk össze, csoportosítsuk kívánalmainkat. Látjuk ugyanis, hogy elmaradt a kulturánk, fejletlen mezőgazdaságunk, kezdetleges iparunk, gyenge kereskedelmünk.

Gondolkozunk mindnyájan, kiké foglalkoztat, hozzájártsa szerint, hogy mivel lehetne segíteni rajtunk, ha mi is megteszünk mindent saját vedelmünkre.

A kormánytól hiába várjuk a sült galambot. Nekünk kell kitárlanunk mindazokat az új legyvereket, amelyekkel lenyegyetett létünket megvédelmezhesük. A kormány mentő csapata is csak akkor segíthet rajtunk, ha mi is megteszünk mindent saját vedelmünkre.

Csikszereda város képviselőtestülete kiküldötte az előkészítő bizottságot a gyűlés programjának megállapítására s úgy értesülünk, hogy egyesek már fel is lettek kerve előadókul.

Ezekhez irányul most már tiszteletteljes kerésünk. Tegyenek meg mindent, szedjék össze tapasztalataik tárlházából mindazon bajainkat, amelyek leteznek és jelöljék is meg egyáltalán az orvosokat, hivják fel tea ügy az ország figyelmét, mint a kormány jóakarata, hogy rajtunk segítve, edes hazánkkal szemben teljesítsék kötelességüket.

Színházi esték.

A színházi esték sorozata megkezdődött. Az ünnepies bemutakozás kedden este megtörtént. És ezzel egy pár hétre bevonnult városunkba a modern kultúrának olyatlen megnyilatkozása, mely tisztá forrásaival lelkeket üdít, szíveket nemestíthet, de posványos vízzel egészen talajt is meglerőzhet. Való tény, hogy a mai szociális élet követelése között nemcsak a gazdasági erők demokratizálásának van hangos szava, de megállapítható a fejlődésnek azon irányja is, mely arra tör, hogy az élet egyéb értékeit, nevezetesen a szép örök forrása is megnyíljanak az alsóbb rendnek — a nagy tömegnek is. S vannak nagy emberek, akik a szép kultuszával akarják győztetni a modern társadalmat a tönörű sebeit. S két-segletlen dolg pedig, hogy a szép szocializálásának legalkalmasabb eszköze, leglátványosabb tere a színpad. Maga a koncentrat Eset jelenik meg, a világot helyettesítő deszkakon. A költői vé törtörtelt valóság magasságára és mélységére tárulnak ott a látók elé. Örülünk neki, hogy belátható ma ebbe a színes világba nemcsak néhány kiváltságos, de maga a nép, a demos is. Ne legyen a szép, az élet egyik legfelemből értéke kisajátítva! Örülünk neki is, hogy bizony sok tekintetben nemcsak a Hargita, de — ahogy járja a szó — az Isten háta mögé szorított városunkban rövid pár hétre bár előtűnik is legördül a tünemény s megáthatatlan szíjmas lelkünk a művészet örök vizeiben. Erre az öröme, erre a reményre feljogosít bennünket — legalább úgy hisszük — a megnyitott díszelőadás. Tompa Kálmán igazgatóról illeletes torumoktól már megjövetele előtt sok jót hallottunk.

Szímpatikus megjelenése, megnyitójának önérettől duzzadó nemes hangja pedig csak fokozták jól sejtő hangulatunk keltette érdeklődésünket. Köszönjük neki és elvárjuk tőle az ígért becsületű törekvést, ambiciós szellemű irányított programot. A drámai faj az ö kedvence terennuma. Helyes. Szívesörmöset fogadjuk. Nyugodt lehel róla, vannak szellemek félreösö zugokban is, kik — ha szinte tudatlanul is — az igazi művészi magaslatoira áhítoznak. De hisz nagyon jól tudjuk: a színgazgatóknak — vagy talán minden igazgatóknak — politikusknak kell lennie.

A jó színház politika pedig a stílusok és genrek változatosságában áll. Csak az lennie baj, ha a változatosság a közönség esetleges meglévedt izlésének aldozatul esnek. Am igaz, a közönség ropant heterogen elemekből áll. Viszont tudni való, hogy az izlés és hozzáértés dolgában ezerféle differenciálódott közönség meglévedése és megtartása életvitelű a színháznak. S tán epen ez a szempont tüzette ki elsőül a megnyitóval szöges ellenbetelem Geau Gilbertnek ketségtelenül poetikus műsziájuk „Ártatlan Zsuzsi”-ját. Szó sincs róla, lágy lajtlás akordjainál érte föl — kivált ha az orchester is simán kezelte eszközét — szívesen elmereng. Komikus jelenetein jozitten nevelhetünk. Egészben véve azonban: „Hogy is mondja az egyik szereplő? Egy kicsiket — piszkoz, disznóság.” Egy darab Paris — villany teny mellett. Nyugán kepek — felöltök számára. És itt jut eszünkbe s igyeckszünk is rá alkalmai keresni, hogy a közönség már előre értesüljön a szíre kerülő darab mivoltáról, szelleméről.

Mert bizony tagadhatatlan: még a művésziileg valóban szép elvezésére is rá kell nevelődni, bele kell menni.

Annál kevésebbé okozhat esztétikai gyönyört sikamlós operettes milieuge fejletlen s csak a nyers anyagot látó, de a megnyilatkozás formaitól megerő gyermeki lélekeknek.

A mi egybeként az előadást illeti és itt legyen szabad a zárlat közt alahozott mértékelt igényünk emlegetése mellett megjegyeznünk, hogy életel nemcsak a közönség támaszatát, de a színészek is vannak és nemcsak igényei vele szemben — mondani, ami az előadást illeti — egészen meg lehetünk vele elégedve. S a dörögönk a csemerepben kellemes subreponettségű szerkezet. Jól átdolgozott alkalmat adó s hangulatot éveztek. Az igaz, hogy partnere is megérdemelten temporementum. Tompa Béla ugyanis kitűnő erő, elegans bonviván. Igazán szalonszínész. Alakja, hangja egyaránt megnyerő. Nekünk egyszerre a kis Meszarost utaltta eszünkbe. Sok kellemes, szerelmes tacslogatás van tőle. Fűredi Vilma szerepe csak masodrendű volt, de maga elsőrendűessé kikiéssit. Ringó vonalainak ritmusa, megjelenésének nyugodt eleganciája magára vonja a figyelmet. Kertész az álerköstés, Makai a rovidlató rélykreatúrában, Torók Kornélia, Rózsahégy: Sári mind-mind jók voltak. Komáromiban nem közönséges komikus alakot sejtünk. Az igaz, hogy pompás maszkija is részes sikerében. Úgyancz mondhatjuk Székelyről is, ki a főpincérben jozú ábrázolást nyújtott. Csak Bakónak volt felhős a kepe.

Pedig az ő szerepe nagyon hálás szerep volt. Hangját nagyon nekülöztük. Az ensemble kedvéért legyen szabad megjegyeznünk, hogy némely nézőnek a háttérre is kiterjed a figyelmé. ... Hiába! Livis me flere. ... Ismerjük a mondást. Ha a színész magát, mégha stálgai is, nem érdekli a dolog, az előadás értéke csökken. Pedig az összbonyomas a fő. Ilyen harmonikus hatáskeltésre törekvest láttunk a második estén, amikor a komolyabb jellegű darabok elsőjeül Olmet-nek, a neves francia regényírónak a nyolcvanas évek szülte drámáját: „A vasgyáros” újították fel. És nem ok nélkül Tompa már kolozsvári színes korában híre: Derblay volt, s aki az előadást eno lelekkel végig kísérte, meggyőződhetett róla, hogy a költő és színész mennyire egymásra szorítnak. — Hogy a legzetesebben beállított dráma alak is csak úgy tud melyen belemarkolni szívünkbe, ha van melto prezentáló művész, ki életre hívja. És Tompa igazgatóval már rez meg van írva, hogy az ilyenek sorába tartozik. Vasgyarosa eleven, közvetlen egyéniség, kinek ellagyulása és viharos kitörése egyaránt Tompából az emberből jött — és innen van hogy Tompa jó színész. A gyöngyöbél szívek egykét könyvepjenek elotlatokadásában azonban részben Saáry Margitnak is, ki először mutatkozott be nem kis sikerrel, hogy még többit várhatunk tőle. Tompa Irma nem bizonyult meletlan ellenfelelnek. Sándor I. most is eleven volt. Fűredi V., Torók Kornel jól beváltak. Bakó a blazni kepű bukkott Biigny hercegen mintha természetesebb lett volna, mint első szerepében. Kertész, Makai, Székely, ha nemis egészen a maguk genre-jában, de jól mozogtak. Pusztaival azonban nehezen tudunk megbarátkozni. Ropant nehéz, egyképi és szögletes szerelmes. Kisebb szerepekre való.

De jó is a borúra derő, komny után a kacagás. Mert „A kis eurkós”, a kultno, Heltai fordításban francia esprítjeiből mílsem vesített Gavault vigjáték csupa kacagás, ezüstesegetis öszme kacagás. Való valami megoldott, valami kibekötő kütiönösség abban, amikor egy sokaság nem mozgalatlanságból egyszerre csak kigyorsodó nevetésben, nyíltszíni világos tapsban tör ki. S örömrünkre szolgál följegyezni, hogy a esőbörtöki előadásnak nemcs e jölösö kellemet lét ház élvezte. Ragyogtak a szemek, prultak az arcok, de belső meletgot, mert bizony a külsőből meg mindig ludborozhatik a nyajas színházjáró — esattogtak az ajkak s tapsoltak a kezek. S mindközött nagyrészen Tompa Irmanak, ki e második fellépésével végleg megfodította a közönséget. Valósággal emivaló kis eurkós volt. Annyi rejtett indulat, annyi szím és pezsgő eleveleméget parosult náiv baj sugárzott le róla, hogy maga volt a meglestestült graozitás. Tompa B. helyzetének sajátos fordulataiban szintén sok kecseséget vitt bele. Székely az ő modelljével (Saáry) igen jól került Kertész és Ma-

kai egyéniségüknek (mindketten érdemes jellemkomikusoknak látszanak) meglévedt szerepben nem kis mértékben járultak az est sikeréhez, mely egészen pompásan sikerültnek mondható. — Még Pusztai is otthon találja magát a sofförköpönyben.

Rövid szóval es kopott frázissal teljät: a három első est a siker jegyében folyt le.

S hogy a „kis művészgárdának” csakugyan vannak olyan tagjai, akik megerdemlik, hogy az is meg-megválsja jegyét, kire tán kihűlt szoba var otthon, csak záloga lehet annak, hogy betűnk is van ami itto a felkeltett érdeklődés ébrentartására és kielégítésére.

Mert bizony színész és közönség egymásra vannak utalva a művészet szempontjából is. Két ellenfelet, de egymást lápláló erőt képviselnek. Nem régen egy neves bécsi kritikus felolvasást tartott fővárosunkban. Művészet-e a színészlet, művésze-e igazában a színész? e körül lorgott gondolatainak kereké. Megállapításai nem érdekeltek. De egy gondolata nagyon helyen való volt. A színész művészi, igazán értékes alkotásának kulcsa nem magában van. A közönség az az erő, mely életre kelti a színpad fatennett emberének legfejlettebb arvaalóságait. Szüksége van a színésznek kívülről jövő impulzusokra, a közönség lelkeiből jövő villamos szikrákra. Értse meg jól ezt mindkét fel. Akkor reméljük, hogy az idei színi évad meghozza a maga termését. — Ar

A hétről.

Folyó hó 13-án folyt le az idei farsang első és talán utolsó nagyobb mulatsága a Vigadóban. Ha megkerdezik a jelenvöltoakat, hogy hogyan sikerült, azt mondják, hogy — jól mutatnak. Kis társaságban a mesterkelt jövedv — sikeresebb.

Valamikor, nem is régen, más volt a farsangi mulatsága Csikban. Mesterkéletlen, tesztelen jövedv volt az uralkodó hangulat. Dehat akkor több volt a nemes egyszerűségől és kevesebb a neveléses pófeszkedésből. Ma sietve vonulnak némeylek a múltrom, hogy a nemrég lecskészték módjára falánkra ültésztett alkotmányban, ugynevezett paholyokban megkülönböztessék magukat a velük közös mulatságra meglentektől. Akkor nem voltak a háttérben, mint most, urasági inasok, kikről nem lehet tudni, hogy felszolgálat vagy biztonsgági szempontból vannak-e megjelenésre kárhozhatóva. Mert annyi bizonyos, hogy ezek inkább szerettek volna a város végén valamilyik „vigadóban” a maguk módja szerint mulatni, mint a korecsolya balon a felhűnés haszontalan eszközeiként mutatkozni. Ott még sikeresebben reprezentáltak és imponáltak volna.

Moshatóban már a mióros estéken is sokakat ér az a keses szerencse, hogy nem a szereplőkben gyönyörködnek, hanem az urasági inasok jhatát kénytelenek szemlelni.

Ha ez a kezdet sikeresen neki lendül, nemcsak a Csikban a demokratia bogos kérdése meglesz oldva: urak és inasok zavartalanul mulathatnak együtt.

A színészek is megjöttek. Az „Ártatlan Zsuzsi” előadásával kezdetet vette az új szezon.

Semmiféle jötekönyűtől vagy hazafias ünnepély nem képes akkora közönséget összehozni, mint a mekkorait az ilyen érzékcsiklandoztató darabok gyönyörködtenek. Március 15-én vagy október 6-án nem lehet ünnepélyt rendezni, mert — nincs kinek. De pikáns színdarabban van közönség elég.

Sok ember, ki a való életben lát olyan jeleneleket, mint a minót a színpad produkálnak, kepmutató fontoskodással adja a szemérmest, de a színházban még zúkkert tarti szemé elé, hogy közelebből lássa a nem ismelkedést. S azok, kik az ilyen darabot olyan élvezettel hallgatják végig, hogy léleket is csak ritkán vesznek az alatt, az u n „tisztesség” jelzőt maguk számára gyakran szokták emlegetni — megkülönböztetésül.

Magam sem vagyok szegénytelen s nem sütöm le a szemem, bármit látok is, de azért a művészet örve a fát esiklandos dolgok előadását utálatosnak tartom. Amíg a színház ilyeneket produkál, addig ne beszéljenek a „kultura terjesztéséről”, mert ez egyik legnagyobb hazugság.

A színháznak, mint művelődési tényezőnek jelentősége lehanyatlott nagyon. Régen terjesztője volt a magyar nyelvnek, lelkesítője a fejlődő magyar irodalomnak, ismeretője a dicső magyar történelmeknek, bemutatója a magyar népeletnek, dalnak és zenének — akkor a színészlet hatalmas faktora is volt a nemzeti közművelődésnek, de most elvesztette azt a jogot, hogy — „szent ügye” számára a közművelődés nevében kerjen támogatást.

Junior.

HIREK

— Kinevezés. A kiraly Dr. Gopcsa László min. osztálytanácsost, aki a múlt évben az új fogmiazium felavatási ünnepén gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi minisztert képviselte, min. tanácsossá nevezte ki.

— Tanügyi kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Velsér Ottliát a gyermeknevelési,

Szabó Bélát a gyergyóhollósarki, Szotnyai Amáliát a gyimesfésőlöki, Néky Imrét a rakoltyási elemi iskolához tanítónak, illetve tanítónőnek kinevezték.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** A mint értesülünk, február havában rendkívüli törvényhatósági közgyűlés tartatik, melynek tárgya a pénzügyi palota építésének és Vigadó kibővítésének kérdése lesz.

— **Az új személtáru építése** tavaszszal kezdődhet, mert e célra a vallás- és közoktatásügyi miniszter 250000 kor. államsegélyt már kiutalta.

— **Bíróválasztás Taplócán.** F. hó 17-én folyt le a községi bíróválasztás Taplócán — szokatlan előzmények után. A törvény értelmében a járási fősztigabíró ugyanis három egyöntetűs pályázók közül jelölheti a községi bíró csak a jelölt egyének közül választható. A jelölés discretionális jog ugyan, de e jogot eddig úgy gyakorolták, hogy a község lakosságának ohaját figyelembe vették. Most azonban másképp történt. A megválasztott bíró napokkal a választás előtt hirdette, hogy a fősztigabíró öt és még két olyan egyént jelöl, kik az ő érdekében vissza loznak lépni. Ennek folytán küldöttéig kereste le a vármegye főispánját és alispánját azon kéressel, hogy a község bejöttje érdekében hasánsan közre a jelölés megváltoztatása iránt. A keres eredménytelen volt. Sándor Gyula helyettes fősztigabíró a választás napján Csedő Imrét s még két egyént jelölt, a kik szavazás közben — szépen visszaléptek. Községi bíró lett tehát Csedő Imre, ki összesen csak — öt szavazatot kapott. A választás ilyen befolyásolása szokatlan volt eddig. Ugyáztárszik az a cél, hogy a községben bekövetkező tisztviselőknek a főispáni hatalom részére szolgálakész egyének választassanak községi előjárók. Csedő Imre ennek a készségnek nem adta tanácsot. Sokszor kopogtatott a főispáni iroda ajtaján, hogy italmérés engedélyre — ajánlást nyersen S aztan törvényhatósági tagga való választásakor is segédkezett neki a hatalom.

Csodálkozunk, hogy Sándor Gyula helyettes fősztigabíró készséggel vállalkozik az említett tőrekvés megvalósítására. A törvényhatósági bizottsági tagok aggodva nehetnek működése elé, mert köz tudomásu, hogy a vármegye legnagyobb járásának vezetésére pályázik.

E tárgyra közelebbiről még visszatérünk.

— **A „Halasztársaság”** f. hó 13-án Beceze Antal elnökele alatt közgyűlést tartott. A társaság két halort fogadott fel s követő, huzó és zsákháló készületeket rendelt meg, melyet a tagok kiköcsönözhetnek. A tagsági díjat 10 koronában állapította meg a közgyűlés s örömmel vette tudomásul, hogy a földművelésügyi miniszterem a földmivés iskola havasi telepen költőház építésére 1000 koronát utalt ki s így a régi terv megvalósulhat, mert a társaság részére is megengedi a földmivés iskola igazgatóság, hogy a költőházat haltenyvesztésre igénybe vegye.

— **Halalozások.** Tamás János, Csiszer József ny. állatorvos apósa, 74 éves korában hosszas szenvedés után f. hó 14-én elhalt.

Dr. Szentpétery Balint orvos Kézdivásárhelyen 51 éves korában elhalt.

— **Tűzek.** Gyálóky Sándor főispán lakásán f. hó 14-én este a keménytől a padlás gerendája tüzet fogott, melyet hamarosan észrevettek s gyorsan megjelent tűzoltók eloltottak. — Csiksomlyón a tanítóképző intézetben f. hó 16-án éjelt tűz ütött ki az egyik teremben, de mielőtt veszedelem keletkezhetett volna, gyorsan elfojtottak.

— **Mulatság.** Karczfalván f. hó 28-án este 8 órakor „Táncpróba Bál”-t rendez Diószegi J. Sándor tanmester.

— **Új közsébnányatelep a Zsilvölgyben.** A Zsilvölgyben egy 2400 hold kiterjedésű közszentartalmu telepre bukkantak, melyen a közsérenegek szentartalmu 400—400 millió métermásra becsülük. A területet tulajdonosától 1 millió 500 ezer koronáért vette meg a „Magyar Általános Közsébnánya Részvénytársaság.”

— **Gyorsvonatok harmadosztályu kocsjja.** Ismeretes a M. Á. V. igazgatóságának az a terve, hogy a gyorsvonatok is III. oszt. kocssikkal láttassanak el. A terv megvalósítását meg csak az gátolja, hogy a mostani gyorsvonati „Goiát” mozdonyok nem elég erősek a nagyobb teher vontatására. Most készítették a m. á. v. géppárában az első legújabb típusu „Pacifik” mozdonyt, melyet öránként 130 kilométer sebesség mellett próbáltak ki. A budapesti keleti pályaudvarról Zsolnán keresztül, már ez az új mozdony rúpi a gyorsvonatot Berlin felé.

— **Vasúti balesetek.** Az utóbbi napokban beállott rendkívüli hideg időjárás a vonatok közlekedésében igen sok zavart okozott. Csaknem minden vonat késéssel érkezik és indul. Egyik napon az estváli személyvonat másnap hajnali 4 órakor érkezett meg. F. hó 12-én pedig Palotai és Ratosnya között egy tehervonat nagy kocsjja kislított s a pályát úgy elzárta, hogy csak átszállással való a közlekedés fenn tartható. — F. hó 13-án este pedig Szentdomokosról Gyergyószentmiklós felé indítottak el egy tehervonatot, melyet az utánna elindult személyvonat az alagút előtt utólról és úgy meglökött, hogy több teherkocsi kinyrt a sínek közül. Szerencse, hogy az összcütöközés nem a magas grécsi oldalon és nem nagyobb erővel történt, mert ez esetben iszonyu szerencsétlenség következett volna be. A nagy hideg miatt a vasúti kocssikban a fűtés sem elegendő. A gőzvezető-eső any-

nyira árhul, hogy alig képes meleget adni. 16-án reggel a vasúti állomásnál 32 Celsius fok hideg volt.

— **Gyilkosság kísérlete.** Csikszentmártonon Adorján Jánosné és Pongrácz István megszerették egymást. De hát mindketlenek házastársa volt. Ugy terveztek tehát a jobb jövőt, hogy házastársaikat elteszik láb alól. Előbb Adorján Jánosné próbálta meg. Zászap-levet feltérje életébe, de nem lett nagyobb baj belőle. Másodszor is megkísérelte, de akkor észrevették s a csendőrség a napokban Pongrácz Istvánnal együtt bekísérelte a helybeli fogházba. Az asszony a bűnét beismerte, de Pongrácz István mindent tagad.

— **Meglagyott.** Lőrinc Sándorné gyergyószentmiklós lakos f. hó 15-ére virradó éjjel részegen elcsúszott reggel meglagya találták.

— **Az idő áldozata.** Végzetes baleset áldozata lett Kósa Albertné csikszentmihályi napszámós asszony. Ugyanis a napokban, midőn palínkárt ment a vasúti állomás melletti kocsnába. — a falu első végétől a vasúti állomás felé vezető mezeti ösvényt választotta rövidebb út céljából. Valószínű, hogy az alkonyi időben nem tudta helyesen tájékozni magát, a 60 év körüli — kismértékben alkoholista nő, mert az ösvényről mintegy 80—100 lépés távokra fekvő vasúti kavicsbánya ígérebe esett, a hol nem tudni — az alkoholító-e vagy az esés okozta lájaldalomtól eszméletvesztve fektet, másnap délig mikor is egy arra tele haladó vasúti munkás találta meg meglagya.

— **Meglagyott vaddisznók.** Biharmegyében gr. Zichy Odón báróéj érdejében f. hó 17-én a vadőrök 15 darab meglagyott vaddisznót találtak. — Ott is — jó idő lehet.

— **Japán fővárossában** Tokióban 5000 házzal együtt le s 30000 ember maradt hajléktalanul.

— **Érdekes számok.** Erdély összes lakossága 1910-ben 2,644,012 volt, emelkedés tíz év alatt 167,014. A lakosok közül magyar 870,806, német 256,834 és oláh 1,498,588. A 167,014 emelkedésből 55,812 a magyarokra, 23,815 a németekre és 101,306 az oláhokra esik. Van még 37,814 lélek más nemzetiségű. Magyar többségű vármegye meg van: Csik (99,5 százalék), Haromszék (79,8 százalék) és Udvarhely (96 százalék). Legtöbb német van Nagyiküllöben 42,7 százalék. Brassó megyében 31,5 százalék és Szeben megyében 28,8 százalék. Az oláhság Fogaras megyében 90,2 százalék, Hunyadban 84,7 százalék, Alsóeltherben 78,7 százalék, Szolnok Dobokában 76,1 százalék, Beszterce-naszódban 59,1 százalék. Kolozsmegyében 68,9 százalék, Szeben megyében 66 százalék és Küküllő megyében 50,7 százalék.

— **Hat disznó egy piculáért.** Fitódi B. B. lebarátunk és székyei atyánkfiát, — kinek több furfangos dolgaról mesél a szomszédsg, — utja közelebbiről Székelyudvarhelyre vitte. Úgyes-bajos dolgainak végzése közben és után szomoruan hasonlítgatta össze magában a dicsőséges mulat és a sivar jelent. Ez összehasonlításból bánatosan állapította meg, hogy míg régebben a söhke disznóaprólék tarisznyájából utazásir közben hiába ki nem fogyott, — most e cudar drágaság idején bele sem kerül. Nagy lohaszkodások közben ki halag a sertés vásártérré és alkalmas helyen írói kvalitásokra való célzások és finom elszólásokkal adja tudlára a sertéseket áruló atyalfiaknak, hogy ő tulajdonképpen egy jómódú csikszere-dai mézáros, aki éppen most jön Segesvárról, hol kövér disznokat vásárolt, melyek már utban is vannak, de azért még egy pár sonkának valót szives vásárolna, csakhogy minden penzt Segesvárt hagyta. A pénzre ehés egyik székyei felült a mi jó kímzésű emberünknek s hamarosan elakudta 6 drb disznóját. B. B. nagy grandezzával nyul tarcájába s lehetőleg még nagyobb előkelőséggel és leereszkedéssel nyújt át az eladónak előleg fejében egy — piculát. Ugyanekkor telken eladot, hogy mitan az ő szánján egy sertésnek éppen helye van, segítse el tenni, a többieket pedig a később érkező szolgáló fogják elszállítani. Talán nem szükséges tovább mondani, hogy B. B. a piculás disznóval utnak eredi Csik felé, nem törődve azzal, hogy a megvásárolt 5 darabbal mi fog történni, de azt már csak mégis el kell mondanunk, hogy az olesó disznóaprólék meg sem került a B. B. tarisznyájába, mert a hosszas varakozást megunt az eladó s, társával lora kapott és B. B. barátunkat Oláhfalva táján beérte. Hogy aztán itt B. B. mit kapott, mivel kellett beérnie. — arról csak a vizes borogatók beszélnek siralmas dolgokat.

— **Lapunk zártakor értesülünk,** hogy a kereskedelemügyi miniszter elutasította a közigazgatási bizottság ama kérését, hogy a vasúti csatlakozás helye Madéfalváról Csikszere-dában helyeztessék át, mert a madéfalvi építkezésekre a szerződést már meg is kötötte. Így tehát a vármegyei deputáció Budapestre utazása — fölöslegessé vált.

— **A Balaton teljesen befagyott.** A jégszállítás megkezdődött már Rengeteg mennyiségű jéget szállítanak onnan a fővársba. Jégben nem lesz az idén hiány. Nem jó üzlet csinált tehát az a helybeli kereskedő, aki 500 vagyon jég szállítására kötött szerződést egy budapesti céggel abban a reményben, hogy csak — nálunk lesz jég.

— **Farkasok.** Gyergyószentmiklósan, fogalmas utcában éjnek idején farkas lopozkodott be egyik udvarra és a nagy kutyaugatásra felébredt szomszédsg tudta csak elzavarni.

— **„Magyar Köztársaság.”** Most jelent meg dr. Nagy György lapjának, a „Magyar Köztársaság”-nak januári száma. A lap vezércikkét: „A mi vértanúink” címmel Dr. Nagy György írta, cikkében kegyeletlen emlékezik meg a magyar köztársasági eszme vértanúiról: Martinovics Ignacról és társairól. Szenecziója a lapnak Martinovics Ignác híres káptáncján közlése. Ez a káité: „Az ember és polgár jogai” cím alatt 1794-ben jelent volt meg s ennek olvassása miatt írték a létszemélyes tábla 18 állampolgárt halálra s többet mint hetvenet hosszú rabzságra. Ez a káité a magyar köztársasági tőrekvéseknek vérel megfogcselt, litesle okirata. Eddig alig lehetett egy egy nevezetesebb múzeumban hozzájutni a káitéhoz, melyet most Nagy György a nyilvánosságnak ad át Dr. Ormos Ede a hírneves publicista a királysg történetéről ír, a tőle megszkot tudással, tárgyismerettel és írásművészettel. Eneydi Barnabás a „Pesti Hírlap” munkatársa a „Köztársasági Közvelemény vezetése” címmel ír radikális, bátorzavai cikkel, reá mutatván arra a nagy politikai és társadalmi jelentőségre, mely a republikánus eszmék hirdetésében rejlik. Dr. Kalmár Antal a „Horvát Mattinuzzi” cím alatt ír cikke számot tarthat a politikai körök érdeklődésére. Új, meglepő beállítást ismertet Tomacsis Horvát bán politikáját — azamat azokra a tralisztikus tőrekvésekre, melyeknek főmozgatója maga a bán: a magyar zászlós ur. Dr.

almár Antal Horvátországban személyesen győződött meg az állapotok igaz keperől s az éles szemű publicista országosan ismert ragyogó stílusával írta meg a látoatkat. Érdekes a Maurer János keskeméti szöszlet lapszerkesztő cikke: „Köztársaság párt!” A nagy alföldi város fia kifejezést ad azoknak a vágyaknak, mik ott élnek, ott ének sok helyen az alföldi magyarnak szívében. A rutinos írás a toll avatott és hivatótt gazdájára vall. Barcza Andor debreceni lapszerkesztő élenk eleven cikkel gazdagította a „Magyar Köztársaságot.” Dr. Benedek János orsz. képviselő a „Vérmező” címmel ír egy magas szarnyalas, lendületes költeményt. Költőgét Martinovicsék szellemét, hogy ússón a nemzeti felebredésnek orjája. A hajdu-böszörményiek kuruc követe ezzel a versével is megmutatta, hogy Kossuth Lajosnak egy katonája, hogy a nemzeti függetlenségnek tántoríthatatlan harcosa. A lapot Dr. Nagy György szerkesztője üznetei zárják be s azokból olvashatjuk, hogy a teljes nemzeti függetlenséget hirdető lap iránt egyre fokozódik az érdeklődés.

— **„A csikszere-dai Önkéntes Tűzoltóegylet”** saját zenekara javára február 17-én bált rendez, — melyre már most felhívja a közönség figyelmét.

Igen izéles, modern lakóház

remek beosztásu, kényelmes helyiségekkel s meléképületekkel, a „Kicsi Mező” n — Zsögöd és Csikszere-d között, éppen a város végén — eladó. Bővebb felvilágosítást nyujt **Dr. Demény József** ügyvédjelölt.

A Csikmgyei Közkórház Igazgatóságától
Szám 74—912.

Pályázati hirdetmény.

A csikvármgyei közkórházi gondnokok állás megüresedése folytán arra a pályázatot kihirdettem azzal, hogy a vármegyei alispán urhoz címzett folyamodványok alattirt körházi igazgatóságához legkésőbb folyó évi februárius hó 20-án déli 12 óráig benyujtandók.

Később érkezett folyamodványok nem vételnek tekintetbe.

Mimél nagyobb érteiml színvonal és iskolázottság után nyert alapképzés mellett előnyben részesül az a pályázó, aki már hasonló minőségben körháznál, más nyilvános intézetnél vagy pénztársulatnál szolgált s a ki a kerléstvelten, faupolashan, a gazdasági igazgatásban való jártasságot tud kimutatni.

Az érkeles megláthatóság külön igazolandó. A nyugdíj jogosultsággal egybekötött állás javadalmazása évi 2000 (kettőezer) korona fizetés és 400 (négy-száz) korona lakaspénz.

Amennyiben a körház termelészetbeni lakást fog adni, a lakpenz megszűnik.

A gondnok egy évi fizetése kétharmadának megfelelő összeggel köteles szolgálati biztosítéket gyanánt készpénzben, vagy ezzel egyenértékű értékpapírban letenni, avagy annak kétszeresét ingallanra első helyre bekebelezetlni.

Csikszere-d, 1912. január 16.

Veress Sándor dr.
igazgató-főorvos.

1—2
803—1911. vegrli. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §. értelmében végrehajtó közlirre teszi, hogy a csikszentmártoni kir. járásbírósnak 1911. évi V. 204/4. számu végzése következtében Dr. Albert Gábor ügyvéd által képviselt Kozmási és vidékei tőgy- és értekesítő szövetkezet kozmási cég javára 717 K 15

f. s jár. erejéig 1911. évi szeptember hó 5-én loganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 611 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: kocsi szekér, félévágás szekér, sertések és egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladatlak.

Mely árverésnek a csikszentmártoni kir. járásbíróság 1911. évi V. 204/13. számu végzése folytán 717 kor. 05 fill. tökéletesítés, ennek 1910. évi május hó 4 napjától járó 5% kamatai, váltódíj és eddig bíróság már megállapított költségek erejéig, Közműs közszégben, végrehajtást szenvedő lakásán leendő meg-tartására 1912. évi január hó 27-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitűztek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a leg-többet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el-ognak adatni.

Amennyiben az előtérvezendő ingóságokat má-sok is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jo-got nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszerezán, 1911. évi december 22.

Ambrus Lajos,
kir. bírósági végrehajtó

A csikszerezai takarékpénztár r. t. igazgatósága

közze teszi, hogy a kifejezett 1000 koronán felüli kölcsönökre minden mellékes kezelési költségek felszámítása nélkül, 7 százalék kamatot számít. A 15 napon túl elterjedő időre elhelyezett betétekre pedig a kamatokot naptól-napig számítja.

A karcfalvi és szépvízi fióktételek betétek kezelésével megbíztattak. 1—3

Bérbeadó úrilakás

20 hold földbirtokkal. Csikszereza város-tól, Csikmegye székhelyétől 3 kilométer távol-ságra, megyei út mentén, Csikfityódon, folyó

év április hó 1-től bérbe adó 4 szobából álló, újabban épült, modern úrilakás. bekerített na-gyobb udvarral, gyümölcsös kerttel, külön sütő-házzal, melyben konyhanak és eselédszobának alkalmas helyiségek vannak, baromfiházzal, kocsi-színekkel, sertésóllal, istállókkal, csürökkel, kö-gabonással, kuttakkal, szóval: gazdasági teljes berendezéssel felszerelve. Ehhez tartozik 20—22 hold földbirtok, melyből 10 hold kaszáló, a többi jól gondozott szántóföld 1—1 holdnál nagyobb darabokban, sertés, juh és liba legeltetési joggal. Évi bér negyedévenként előre fizetendő 800 korona. Ezen berlet különösen alkalmas és elő-nyös tényleges tisztviselő, vagy nyugdíjas ré-szére, ki házbére ellenében tisztességes haszonra tehet szert, de minden esetre annyi széna és gabona termésre számíthat, hogy lakását kevés-összeggel ha pótolni kell. — Bérbe venni szán-dékozók forduljanak Szász Károly pénzügyi számtanácsoshoz, lakik Kolozsvárt, Bartha Miklós-utca 5. szám.

MEGHIVÓ.

Csikmegyei Székhelybank Részvénytársaság Csikszerezán

az 1912. évi január hó 28-án (vasárnap) délután 2 óraker az intézet helyiségében tartandó

II. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE

a t. c. részvényesek tisztelettel meghívatlak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése, a számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a nyereség hováfordítása. 2. A felügyelő bizottság jelentése. 3. A felmentvény megadása. 4. Egy igazgatósági tag választása. 5. Tisztviselők fizetésének javítása. 6. Az igazgatóság tagjainak napibiztosként való alkalmazása, napi díjak megállapítása s ezzel kapcsolatban az alapszabályok 23-ik §. 1. pontjának módosítása. 7. Az alapszabályok 14. §-ának módosítása. 8. Alaptőke felemelése. 9. Esetleges indítványok és interpellációk. Csikszereza, 1912. évi január hó 19-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Vagyon	Mérleg-Számla 1911. december 31-én.				Teher			
	K	F	K	F	K	F	K	F
Pénztárkészlet			15566	67			110000	—
Váltólapca:								
Bankszerű váltók	359553	99			2676	20		
Jelzálog bizt. váltók	139920	61	499474	60	1911. évi kamata	133	80	
Lombardelőleg			1610	—	Részvényátir. díj	204	—	3014
Értékpapírok			1284	58	Betétek:			
Idegen pénz nemek			37	90	Betéti könyveceskékre	342739	08	
Folyószámla adósok			35299	66	Folyó számlára	40275	36	390810
Felszerelések	2765	45			II. félévi kamat	7795	87	31
Leírás	365	45	2400	—	Visszeszámítás			36270
Adósok			3273	88	Hitelezők			697
Átmeneti tételek			1270	69	Átmeneti tételek			7116
			560217	98	Tiszta nyereség			123 0
								560217
								98

Csikszereza, 1911. december 31-én.

Albert Ödön s. k.,
igazgató-pénztáros.

Winzám Miklós s. k.,
könyvelő.

Tartozik	Nyereség- és Veszteség-Számla.				Követel			
	K	F	K	F	K	F	K	F
Betétkamat			14037	96				
Betétkamatadó			1403	79	Kamatok:			
Tiszti fizetések			4770	—	Váltókamat	29927	55	
Költségek			2066	96	Különféle kamat	710	63	
Adó- és illetékek			1280	41	Folyószámla kamat	3815	28	
Lakbér			679	17	Késrdelmi kamat	307	47	34760
Visszeszámítási kamat			1488	03	Jutalékok:			
Tartalékalap 1911. évi kamata			133	80	Lesz jutalék és díj	3521	07	
Leírás a felszerelésből			365	45	Sorsjegy elad.	221	95	
Tiszta nyereség			12310	53	Idegen penzek bev.	29	15	3775
			38536	10				17
								38536
								10

Csikszereza, 1911. évi december hó 31-én.

Albert Ödön s. k.,
igazgató-pénztáros.

Winzám Miklós s. k.,
könyvelő.

Dr. Daradics Félix s. k., Nagy Lajos s. k., Szász Lajos s. k., Becze Antal s. k., Orbán János s. k., Dr. Fodor Antal s. k.,
igazg. tag. igazg. tag. igazg. tag. igazg. elnök. igazg. tag. igazg. tag.

Fenti mérleg, nyereség- és veszteség számlát felülvizsgáltuk, a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk és mindenben megegyezőnek találtuk.

Farkas Imre s. k.,
felügy. biz. tag.

Bálint Lajos s. k.,
felügy. biz. elnök.

Krausz Mihály s. k.,
felügy. biz. tag.

Férfi és Női divat Raktár

mindennemű női és férfi szövetekben

fiú, leány és férfi készruha, kabát, női és férfi fehernemű, cipő, kalap, nyakkendő, keztyű, kötött figaró, zsebkendő.

Asztal- és ágygaraitura, gyapott és céna vászon
Gyerektételek utazókosár, kézi- **Varrógép** Nagyválaszték **Temetkezési** cikkek és kész
 bórond, többfajta mindenféle koporsókban.

Pototzky Pál női és férfi divatüzletében Csikszerezében.

Mátrai Ignácz

órák, ékszerész és látszerész Csikszerezében, saját ház.

Ajánlja dusan berendezett legújabb szerkezetű

arany- és ezüst Omega zsebrórákat.

Állandó nagy raktárt tart valódi drágakövé

ékszerekből

Továbbá látszerészi cikkek nagy választékban.

Olcsó árak! —: Pontos kiszolgálás!

Javítások gyorsan és lelkiismeretesen készíttetnek el.

GÉPÜZEMŰ

asztalos vállalat

Csikszerezében Vörösmarty-
utca 21. szám.

Készít **asztalos munkákat** minden kivételben. Elvállalja faanyag kidolgozását asztalos mesteruraknak szakszerű gépei által mérsékelt munkadíj ellenében

HIRDETÉSEKET

előző ár mellett felvesz a kiadóhivatal.

Legjobb sör

SÖR

a „Korona”-ala Pilsen“

Dröher Antal

kőbányai sörtőzdejéből.

Egyedüli elárúító hely Csikszerezében:

özv. Nagy Istvánné Zöldfa-vendéglője

Izol minden nap frissen csapva poharunkint kapható.

Nuridsány Márton

női és férfi divatüzlete új helyiségében
Csikszerezében (a régivel szemben)

A legnagyobb választékban kaphatók az összes női és férfi divatárak a legolcsóbb árban.

Elismert, szolid bevásárlási hely.

Kérik a címre ügyelni!

CSEH ISTVÁN

mészáros és hentes CSIKSZEREDA.

Naponta frissen vágott marha, borjú és sertés húsa, saját készítményű felvágottak, sonka, kolbász és tormás virstli. Szalonná zsir nagyban és kicsinyben.

Pontos kiszolgálás.

Filó Károly nagy temetkezési raktára

Csikszerezében, Apaffy Mihály-
utca 36. szám. (Saját ház.)

Nagy választék mindenféle temetkezési cikkekben, u. m.: érc- és fakoporsók a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kiállításban, szemfődelek, könyök- és fejpárnák, harisnyák, gyászatyolok, gyertyák és szalagok, gyászjelentések stb. stb.

Koszorúk és koszoru szalagok óriási választékban. Üvegfedelű érckoporsók kizárólagos raktára. Díszes gyászkocsik.

Temetkezéseket elvállal pontos kiszolgálás és szolid árszámítás mellett.

FRIED TESTVÉREK

divat-, kézmű- és rövidáruüzlete Csikszerezében
a Hutter-szállodával szemben.

A női és vevő közönség becses tudomására hozzák, hogy Csikszerezében (a Hutter-szállodával szemben) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

DIVAT-, KÉZMŰ- és RÖVIDÁRUÜZLETET

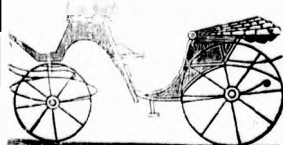
nyitottak. — Amióta üzletüket a nagyérdemű közönség szíves pártolására ajánlani bátorodnak, egyben tisztelettel kérik, miszerint kegyeskedjenek becses és szíves látogatásukkal, megrendeléseikkel szerencsésíteni, mit részletről méltányolva legfőbb törekvésüknek ösmerendik, eljárásuk szilárd-ságával, pontosságukkal elsőrendű gyárosoktól beszerzett áruik jóságával s ennek arányában áruik méltányos mérsékeltége által nagyrabecsült bizalmukat mindenkorra kiérdemelték.

Máthé József

— női divatkalap és rövidáru üzlete Csikszerezében. —
(Grünwald-féle ház.)

Állandó raktár egyszerű, dísz- és gyász-
KALAPOKBAN

Vidéki megrendelés gyorsan és pontosan eszközöltetik.

SZABÓ FERENC

kocsigyártó, nyerges, kárpitos és
azígyártó üzlete

Csikszerezében, Mikó-utca 16. sz.
(Saját ház.)

Kocsigyártó, nyerges, fényezősi munkák, ugyszintén kárpitos, butorbehuzás és díszítési munkák, matracok és paplanok: kész kocsik, szekerek, szánok és mindenféle töltött és töltetlen butorok, a lehető legjutányosabb árakkal; esetleg részletről is kaphatók. Saját készítményű ágyfotelek, ruganyos matraccal, elegáns falakkal, valamint kocsik ülések stb. állandó raktáron. Egyedüli bizonányi raktár a Lukrécia hámfestő- és inpregnáló zairadekok fekete és naturszínben.

Legjutányosabb be- vásárlási forrás

ugymint: hajápolókban, manikűr-
készletekben, zsebkésekben, pénz-
érszényekben és mindennemű külön-
legességekben, valódi YES porcellán
puder, Dianna sósborsész és Nestlé-
féle gyermek tápláló, filerakata

FEKETE VILMOS Első Csikmegyei
állászer- és piperekereskedésében
— Csikszerezében. —

Kellemes üdítő itai

a Hosszuaszói Erzsébet savanyuvíz.

1 literes palackban 10 fillér. Megrendelhető:

A Hosszuaszói forrás
kezelőségénél Csikszerezében.